

การประเมินโครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษา
วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต โดยใช้ CIPP Model*
AN EVALUATION OF THE VOLUNTEER BEHAVIOR PROJECT OF
STUDENT AT DHURAKIT PUNDIT TECHNOLOGY COLLEGE
BY USING THE CIPP MODEL

ธนวรรต เพชรานนท์*, นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์, นพรัตน์ ชัยเรือง

Thanawat Patcharanon, Nilrat Nawakitpaitoon, Nopparat Chairuan

คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: preeda_nak@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต โดยใช้ CIPP Model เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการประเมินโครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต ประกอบด้วยเนื้อหา 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงาน การติดตามและการประเมินผล การปรับปรุงและพัฒนา และ 4) ด้านผลผลิต ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้จำนวน 275 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ใช้แบบสอบถามปลายปิด ประเภหามาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สร้างขึ้นตามแนวคิดการประเมินผลแบบ CIPP Model รวมทั้งการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการและพฤติกรรมจิตอาสาแบบสอบถามสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินโครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษา ได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามแก่นักศึกษาและเก็บกลับด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 62.90 เป็นเพศหญิง จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 37.10 คน ศึกษาระดับชั้น ปวช.2 มากที่สุด คือ 110 คน คิดเป็นร้อยละ 40.01 โดยที่เลือกเรียนแผนกช่างยนต์มากที่สุด จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 31.28 การประเมินโครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต ทั้ง 4 ด้าน ตาม CIPP Model พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าได้คะแนนการประเมินสูงสุด รองลงมา คือ ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านบริบท ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, พฤติกรรม, จิตอาสา, นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต, CIPP Model

Abstract

This research aims to assess the contextual aspects, input factors, process dimensions, and outcomes of the volunteer behavior of undergraduate students at the College of Industrial

* Received March 31, 2024; Revised April 27, 2024; Accepted April 29, 2024

Technology, utilizing the CIPP Model as a quantitative research method. The assessment of student volunteer behavior includes the following components: 1) Context, 2) Input factors, 3) Process, comprising planning, implementation, monitoring and evaluation, improvement, and development, and 4) Outcomes. The study population consists of undergraduate students at the College of Industrial Technology, utilizing a targeted sampling approach with a sample size of 275 individuals. Research tools employed include a structured questionnaire utilizing a Likert scale with five levels, constructed based on the CIPP Model evaluation framework. The questionnaire is divided into two parts: Part 1 collects personal information of students, while Part 2 gathers data on the evaluation of student volunteer behavior programs. Data collection involves distributing and retrieving questionnaires from students. Statistical methods utilized for data analysis include descriptive statistics. Findings indicate a predominance of male students (62.90%) compared to female students (37.10%), with the highest enrollment in the second year of vocational education (40.01%), primarily in the automotive department (31.28%). Evaluation of student volunteer behavior across all four dimensions of the CIPP Model reveals that input factors received the highest evaluation scores, followed by process, outcomes, and context, respectively.

Keywords: Project Evaluation, Behavior, Volunteering, Student at Dhurakit Pundit Technology College, CIPP Model

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 เป็นการเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัยให้ทันสมัยขึ้น การพัฒนาเยาวชนไทยให้มีความรู้คู่คุณธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ภาครัฐให้ความสำคัญและได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ดังปรากฏในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ, 2551) การปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่นักเรียนและนักศึกษาจะต้องเริ่มต้นจากคนในครอบครัวในสถานศึกษาเพื่อสร้างนิสัยให้มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบโดยอาศัยการสั่งสอน ฝึกฝน จากบุคคล และสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กล่าวว่า คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสำนึก แม้รัฐบาลจะมีความมุ่งหวังในการพัฒนาจิตอาสาเป็นอย่างมากก็ตามแต่กลับพบว่า ในปัจจุบันคนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม มีพฤติกรรมที่เน้นวัตถุและบริโภคนิยมมากขึ้น ขาดจิตอาสา ให้ความสำคัญกับส่วนตนมากกว่าส่วนรวม เป็นผลให้เกิดปัญหาทางสังคมต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) อาทิ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหายาเสพติด เป็นต้น นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนยังเกิดการเลียนแบบและการแสดงออกในทิศทางที่ไม่สร้างสรรค์ เช่น ขาดการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ขาดความอดทน ขาดความซื่อสัตย์ และมีพฤติกรรมที่แสดงออกเกี่ยวกับการเสียสละสร้างสรรค์งานเพื่อส่วนรมน้อยลง (โกวิทย์ พวงงาม, 2550)

วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิตตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมยึดถือและประพฤติปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันของสังคมเป็นเครื่องมือสร้างความมั่นคงทางจิตใจ ได้ดำเนินโครงการพฤติกรรมจิตอาสาในสถาบันอย่างต่อเนื่องและผลจากการประเมิน จะช่วยปรับปรุงการบริหารงานให้ผู้บริหารตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรืองานที่รับผิดชอบอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากการประเมินมีความสำคัญต่อ 1) การปรับปรุงพัฒนางานหรือโครงการต่าง ๆ 2) เพื่อตัดสินผลเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ของงาน

โครงการต่าง ๆ 3) เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรืออนาคตของโครงการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 4) กระตุ้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2551)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโครงการพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิตโดยใช้การประเมินผล CIPP Model ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เพื่อจะได้นำผลจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจต่อไป (ธเนศ ขำเกิด, 2552)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตโครงการพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการประเมิน (Evaluation Research) โครงการพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต ประกอบด้วยเนื้อหา 1) ด้านบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของโครงการ ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ ความสอดคล้องของโครงการกับความต้องการมีจิตอาสาของนักศึกษาและความเป็นไปได้ของโครงการ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับความพร้อมของปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมที่ดำเนินการในโครงการ และกระบวนการดำเนินงานของโครงการ ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงาน การติดตาม และการประเมินผล การปรับปรุงและพัฒนา และ 4) ด้านผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับผลการดำเนินงานตามโครงการ ได้แก่ พฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อโครงการ (ธเนศ ขำเกิด, 2552)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 275 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามปลายปิด ประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สร้างขึ้นตามแนวคิดการประเมินผลแบบ CIPP Model ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน รวมทั้งการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการและพฤติกรรมจิตอาสา แบบสอบถามสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินโครงการพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต

ทั้งนี้ เครื่องมือการวิจัยในส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากสูตรแบ่งช่วงชั้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) สามารถอธิบายได้ ดังนี้

ค่าคะแนนระหว่าง	1.00 - 1.50	หมายถึง มีระดับต่ำมาก
ค่าคะแนนระหว่าง	1.51 - 2.50	หมายถึง มีระดับต่ำ
ค่าคะแนนระหว่าง	2.51 - 3.50	หมายถึง มีระดับปานกลาง
ค่าคะแนนระหว่าง	3.51 - 4.50	หมายถึง มีระดับมาก
ค่าคะแนนระหว่าง	4.51 - 5.00	หมายถึง มีระดับมากที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้เก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามจากนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิตและเก็บกลับด้วยตนเอง จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 275 คน

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ผลการประเมินโครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในขณะที่ข้อมูลส่วนบุคคลใช้ความถี่และร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งจำแนกตามเพศ ชั้นปี และแผนก สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งจำแนกตามเพศ ชั้นปี และแผนกของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต

ตัวแปร	ตัวแปรย่อย	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	173	62.90
	หญิง	102	37.10
	รวม	275	100
ชั้นปี	ปวช.1	42	15.28
	ปวช.2	110	40.01
	ปวช.3	103	37.46
	ปวส.1	6	2.19
	ปวช.2	14	5.11
	รวม	275	100
แผนก	ช่างยนต์	86	31.28
	ช่างไฟฟ้า	85	30.92
	พาณิชย	83	30.12
	ช่างเทคนิคยานยนต์	14	5.12
	การบัญชี	7	2.56
	รวม	275	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 62.90 ศึกษาในระดับ ปวช.2 มีจำนวนมากที่สุด คือ 110 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 40.01 ส่วนใหญ่เลือกเรียนแผนกช่างยนต์ จำนวน 86 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 31.28

ส่วนที่ 2 ข้อมูลผลการประเมินโครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิตซึ่งใช้ CIPP Model มีข้อค้นพบ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินโครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิตซึ่งใช้ CIPP Model

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ค่าระดับ
1. ด้านบริบท	4.40	.298	มาก
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.46	.318	มาก
3. ด้านกระบวนการ	4.44	.318	มาก
4. ด้านผลผลิต	4.41	.414	มาก
5. ความพึงพอใจในโครงการ	4.48	.400	มาก
รวม	4.44	0.35	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การประเมินโครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 อยู่ในระดับมาก โดยด้านความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ย 4.48 ด้านปัจจัยนำเข้ามีค่าเฉลี่ย 4.46 ด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ย 4.44 ด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ย 4.41 และด้านบริบทมีค่าเฉลี่ย 4.40 ตามลำดับจากมากไปน้อย

ประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) โครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต

ตารางที่ 3 ผลการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) โครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต

ด้านบริบท	($\bar{X}$)	S.D.	ค่าระดับ
การศึกษาสภาพปัญหาความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการ	4.39	.551	มาก
ความจำเป็นในการดำเนินงานตามโครงการ	4.37	.526	มาก
หลักการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการมีความเหมาะสมและสอดคล้องกัน	4.33	.537	มาก
การกำหนดเป้าหมาย วิธีดำเนินการและระยะเวลามีความเหมาะสมและปฏิบัติจริงได้	4.37	.533	มาก
การจัดทรัพยากรในการดำเนินงานเหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินโครงการ	4.45	.598	มาก
การประสานความร่วมมือระหว่างบุคลากร	4.45	.560	มาก
โครงการมีความเหมาะสมในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	4.45	.547	มาก
รวม	4.40	.055	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า โครงการการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต ด้านบริบท (Context Evaluation) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 อยู่ในระดับมาก ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 โดยที่การจัดทรัพยากรในการดำเนินงานเหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.45 (และมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันกับประเด็นที่จะกล่าวถึงในลำดับถัดไป) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.598 การประสานความร่วมมือระหว่างบุคลากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.560 โครงการมีความเหมาะสมในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55

การประเมินด้านปัจจัยการนำเข้า (Input Evaluation) โครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต

ตารางที่ 4 ผลการประเมินด้านปัจจัยการนำเข้า (Input Evaluation) โครงการพัฒนาระบบการมีจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต

ด้านปัจจัยนำเข้า	($\bar{X}$)	S.D.	ค่าระดับ
ความพร้อมทางด้านงบประมาณสำหรับจัดกิจกรรมในโครงการจิตอาสา	4.47	.542	มาก
ความพร้อมในการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการจิตอาสา	4.45	.541	มาก
ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรม	4.48	.542	มาก
ความพร้อมของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม	4.51	.588	มาก
รวม	4.48	0.55	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า โครงการพัฒนาระบบการมีจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 อยู่ในระดับมาก โดยที่ความพร้อมของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.51 รองลงมา คือ ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และ ความพร้อมทางด้านงบประมาณสำหรับจัดกิจกรรมในโครงการจิตอาสา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47

การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการพัฒนาระบบการมีจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต

ตารางที่ 5 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการพัฒนาระบบการมีจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต

ด้านกระบวนการ	($\bar{X}$)	S.D.	ค่าระดับ
ครูแจ้งรายละเอียดของกิจกรรมการมีจิตอาสาให้นักเรียนทราบล่วงหน้า	4.48	.556	มาก
มีกิจกรรมตามปฏิทินที่วิทยาลัยได้กำหนดไว้	4.50	.550	มาก
มีระยะเวลาในการทำกิจกรรมที่เหมาะสม	4.56	.546	มาก
นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.31	.548	มาก
มีการจัดสถานที่ที่เหมาะสมกับกิจกรรมจิตอาสา	4.36	.545	มาก
รวม	4.44	0.55	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า โครงการพัฒนาระบบการมีจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 อยู่ในระดับมาก โดยที่การมีระยะเวลาในการทำกิจกรรมที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.56 รองลงมา คือ มีกิจกรรมตามปฏิทินที่วิทยาลัยได้กำหนดไว้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และครูแจ้งรายละเอียดของกิจกรรมการมีจิตอาสาให้นักเรียนทราบล่วงหน้ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48

เพื่อประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) โครงการพัฒนาระบบการมีจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต

ตารางที่ 6 ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) โครงการพัฒนาระบบการมีจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต

ด้านผลผลิต	($\bar{X}$)	S.D.	ค่าระดับ
การประเมินผลการทำกิจกรรมมีคุณภาพมากขึ้น	4.37	.541	มาก
มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากขึ้น	4.45	.561	มาก
ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาดีขึ้น	4.42	.543	มาก
รวม	4.41	0.55	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า โครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต ด้านผลผลิต (Product Evaluation) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 อยู่ในระดับมาก โดยที่ประเด็นการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.45 รองลงมา คือ ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 และ การประเมินผลการทำกิจกรรมมีคุณภาพมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37

ผลการประเมินด้านความพึงพอใจโครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต

ตารางที่ 7 การประเมินด้านความพึงพอใจโครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต

ด้านความพึงพอใจ	($\bar{X}$)	S.D.	ค่าระดับ
ผลของโครงการทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม	4.49	.549	มาก
หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมการมีจิตอาสาทำให้นักศึกษามีความสามัคคีกันมากขึ้น	4.47	.542	มาก
นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมจิตอาสา	4.47	.568	มาก
รวม	4.48	0.55	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ความพึงพอใจโครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 อยู่ในระดับมาก โดยที่ผลของโครงการทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.49 รองลงมา คือ หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมการมีจิตอาสาทำให้นักศึกษามีความสามัคคีกันมากขึ้น และนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมจิตอาสา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การประเมินโครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต โดยใช้ CIPP Model มีข้อค้นพบด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) และด้านบริบท (Context) ตามลำดับซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบลวรรณ นิยมจันทร์ ที่พบว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีความสอดคล้องและผ่านเกณฑ์ประเมินตามเป้าหมายของโครงการ (อุบลวรรณ นิยมจันทร์, 2565) ในขณะที่มีความแตกต่างจากงานวิจัยของ มานพ จิตมั่น พบว่า การประเมินด้านบริบทและด้านปัจจัยนำเข้า (Input) อยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด (มานพ จิตมั่น, 2565) รวมทั้งงานวิจัยของ ญัฐวรรณ แยมละมัย และสุณี หงส์วิเศษ ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยนำเข้า ตามลำดับ ผลการวิจัยครั้งนี้ นำ CIPP Model มาประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต และพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องจากการที่นักศึกษาได้รับการปลูกฝังอบรมสั่งสอนจากอาจารย์ในวิทยาลัย การจัดโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัย เนื่องจากจิตอาสาเป็นคุณธรรม จริยธรรม ที่วิทยาลัยส่งเสริมให้นักศึกษาซึ่งมีคุณสมบัตินี้ปรากฏอยู่ในชีวิตความสามารถของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิตเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ซึ่งจะเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินโครงการดังกล่าวของวิทยาลัยต่อไป (ญัฐวรรณ แยมละมัย และสุณี หงส์วิเศษ, 2561)

นอกจากนี้ ค่าคะแนนการประเมินโครงการพฤติกรรมการณ์จิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิตที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน พบว่า ด้านบริบท ได้แก่ การจัดบรรยากาศในการดำเนินงานเหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินโครงการ การประสานความร่วมมือระหว่างบุคลากร โครงการมีความเหมาะสมในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ความพร้อมของนักศึกษาที่เข้าร่วม

กิจกรรม ด้านกระบวนการ ได้แก่ มีระยะเวลาในการทำกิจกรรมที่เหมาะสม และด้านผลผลิต ได้แก่ นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยของ ัญญาสิริ ันยสวัสดิ์ และคณะ ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมจิตอาสาและปัจจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตอาสาของนักเรียนอาชีววิทยาลัยจุลมนิอุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ด้านพฤติกรรมจิตอาสาธารณะของนักเรียนอาชีวศึกษา มีพฤติกรรมจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง ด้านการเห็นคุณค่าตนเอง ด้านแรงจูงใจ ด้านมีตัวอย่างจิตอาสาอยู่ในระดับมาก และด้านสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูงมาก พบจุดอ่อนของปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรมจิตอาสา ด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง ด้านการเห็นคุณค่าตนเองและแรงจูงใจการเป็นจิตอาสา ควรโดยจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพจิตอาสาให้เป็นรูปธรรม และมีประสิทธิผลเกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อวิทยาลัย และตัวนักเรียนต่อไป (ัญญาสิริ ันยสวัสดิ์ และคณะ, 2561)

ความพึงพอใจต่อโครงการพฤติกรรมการมีจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิต โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม มีความสามัคคีกันมากขึ้น และมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมจิตอาสา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรัชยา ประจำ ที่นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลห้วยทับทัน ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาสะท้อนให้ผู้รับผิดชอบโครงการพฤติกรรมการมีจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิตสามารถวางแผนการดำเนินงานในคราวต่อไปและทราบประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการดังกล่าวได้อย่างชัดเจนมากขึ้น (วรัชยา ประจำ, 2564)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า 1) การประเมินโครงการโดยอาศัย CIPP Model เป็นการเปรียบเทียบระหว่างผลการปฏิบัติงานจริง (Actual results) กับผลที่คาดว่าจะได้รับ (Expected results) ทำให้ผู้ดำเนินโครงการและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการวางแผนและกำหนดนโยบายด้านจิตอาสาของสถานศึกษาได้ดี เนื่องจากคะแนนจากการประเมินหรือผลจากการประเมินจะสะท้อนถึงจุดเด่น จุดด้อยในแต่ละด้าน ตั้งแต่ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต และชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทการประเมินและประเภทการตัดสินใจ ทำให้สถานศึกษาสามารถพิจารณาได้ว่าควรส่งเสริมพฤติกรรมการมีจิตอาสาของนักศึกษาต่อไปหรือมีการส่งเสริมพฤติกรรมการมีจิตอาสาในสถานศึกษาด้านใดเป็นพิเศษเพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อสังคมต่อไป 2) เมื่อพิจารณาประเภทของการประเมินแบบ CIPP Model ผลจากการประเมินโครงการพฤติกรรมการมีจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิตมีค่าคะแนนเฉลี่ยด้านปัจจัยนำเข้า (input) สูงสุด ดังนั้น จึงพบความโดดเด่นในการตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้าง (Structuring Decisions) สูงที่สุด ในขณะที่คะแนนด้านบริบท (Context) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด วิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจบัณฑิตจึงต้องปรับปรุงเกี่ยวกับการตัดสินใจเพื่อการวางแผนในอนาคต (Planning Decisions) ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยสาเหตุที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีจิตอาสาของนักศึกษารวมทั้งควรมีการศึกษาถึงตัวแปรอื่น ๆ เช่น ศึกษาตัวแปรทัศนคติ ด้านการเห็นคุณค่าตนเองและแรงจูงใจการเป็นจิตอาสา การสนับสนุนทางครอบครัว เป็นต้น รวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชน เพื่อเป็นการยืนยันและสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ. (2551). แนวทางการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย : กรณีศึกษากลุ่มและเครือข่ายเยาวชนที่ทำงานด้านจิตสำนึกสาธารณะ. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ณัฐวรรณ แยมละมัย และสุณี หงส์วิเศษ. (2561). การประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 8(3), 17-25.
- ธนศ ขำเกิด. (2552). การประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน. วารสารวิทยาสาร, 88(2), 18-20.
- ธัญญาสิริ ธัญญสวัสดิ์ และคณะ. (2561). พฤติกรรมจิตอาสาและปัจจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตอาสาของนักเรียนอาชีววิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จังหวัดศรีสะเกษ. เรียกใช้เมื่อ 12 มกราคม 2567 จาก http://rtunc2020.rtu.ac.th/Production/proceeding/pdf/Oral%20Presentation/Oral4ED/5ED_O29.pdf
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- มานพ จิตมั่น. (2565). ศึกษาการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพโรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์. วารสารวิจัยเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้, 5(2), 1-16.
- วรรษยา ประจำ. (2564). การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน คุณธรรม สพลูโรงเรียนอนุบาลห้วยทับทัน โดยใช้ CIPP Model. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 15(3), 102-123.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2551). วิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. เรียกใช้เมื่อ 12 มกราคม 2567 จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- อุบลวรรณ นิยมจันทร์. (2565). การประเมินผลการดำเนินโครงการของกระทรวงสาธารณสุขภายใต้แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัย พ.ศ. 2563 แนวทางที่ 4 พัฒนาระบบและกลไกการดูแลสุขภาพและการคุ้มครองทางสังคมของผู้สูงอายุ. วารสารปัญญาปณิธาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย, 7(2), 175-188.